

ЩОДО ВИКОНАННЯ ПЛАНУ-ГРАФІКУ ПЕРШОГО ЕТАПУ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРА, ПЕРЕДБАЧЕНОГО У РОЗДІЛІ “СТАЛІЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК” ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Розвиток фінансового сектора розділу “сталий економічний розвиток” є одним з найбільш дискусійних у Програмі економічних реформ Президента України на 2010-2014 рр. “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава”, оскільки, не існує однозначних підходів щодо більшості питань, що заторкуються у Програмі, яка ставить за мету **підвищити політичну незалежність НБУ разом з посиленням підзвітності й прозорості його діяльності, поліпшити корпоративне управління НБУ, маючи на увазі незалежність від виконавчої гілки влади.**

Фінансові установи в Україні поділяються на банківські, що ліцензуються і регулюються Національним банком України, та небанківські, до числа яких належать страхові компанії, кредитні спілки, недержавні пенсійні фонди та небанківські фонди фінансування будівництва, що ліцензуються і регулюються Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг (код КВКВ 550), компанії – торговці цінними паперами, компанії з управління активами, інститути спільного інвестування, що ліцензуються Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку (код КВКВ 615).

Відповідно до Конституції України від 28 червня 1996 року, основною функцією Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці України. Інші 23 функції НБУ закріплено у статті 7 Закону України № 679-XIV. Базовими є Закон України від 20 травня 1999 року № 679-XIV “Про Національний банк України” та Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-III “Про банки і банківську діяльність”. Президент України, згідно частини 12 статті 106 Конституції України, призначає та звільняє половину складу Ради Національного банку України. Згідно частини 18 статті 85 Конституції України, Голова Національного банку України призначається та звільняється з посади Верховною Радою України за поданням Президента України, а згідно частини 19 цієї ж статті Конституції України, Верховною Радою України призначає та звільняє іншу половину складу Ради Національного банку України – органу, який розробляє основні засади грошово-кредитної політики та здійснює контроль над її проведенням.

Незалежність НБУ полягає в тому, що згідно статті 51 Закону України № 679-XIV, Національний банк підзвітний Президенту України та Верховній Раді України в межах їх конституційних повноважень, а взаємовідносини з Кабінетом Міністрів України, згідно статті 52 Закону України № 679-XIV, полягають у проведенні взаємних консультацій з питань грошово-кредитної політики, розробки і здійснення загальнодержавної програми економічного та соціального розвитку, наданні Національним банком України на запит Кабінету Міністрів України інформації щодо монетарних процесів.

В зворотному напрямку, Кабінет Міністрів України надає НБУ інформацію, що має вплив на стан платіжного балансу. Голова Національного банку або за його дорученням один із його заступників можуть брати участь у засіданнях Кабінету Міністрів України з правом дорадчого голосу. У засіданнях Правління Національного банку можуть брати участь члени Кабінету Міністрів України з правом дорадчого голосу.

Згідно абзацу 5 статті 1 Постанови КМУ № 238, НБУ повинен надавати КМУ матеріали діагностичного обстеження банків, у міру надходження їх до НБУ.

Не викликають жодних суперечностей такі пункти Програми економічних реформ, як:

- затвердити найважливіші пріоритети роботи НБУ забезпечення низького рівня інфляції й підтримання стабільності фінансової системи - девальвація гривні справляє негативний вплив на купівельну спроможність споживачів імпорту, що мають дохідну частину у національній грошовій одиниці, викликаючи так звану імпортовану монетарну інфляцію, що спостерігалася після початку фінансово-економічної кризи, а другим негативним наслідком девальвації стало подорожчання зовнішньовалютних пасивів суб'єктів господарської діяльності та фізичних осіб.

- поступово підвищувати дієвість використання процентної ставки як основного інструменту монетарної політики та гнучко управляти обмінним курсом національної валюти - насправді, результатом зменшення процентної ставки, тобто норми доходу на запозичений капітал, повинне стати зростання інвестицій в операційну діяльність та капітальні інвестиції.

- посилити координацію НБУ й Кабінету Міністрів України щодо вирішення завдань підтримання цінової стабільності - причиною інфляції споживчих цін становиться зосередженість грошової маси у споживчому сегменті, а не у сегменті заощаджень та інвестицій. Дисбаланс між товарною і грошовою масами, коли випущені гроші, замість стимулювання обсягів промислового і сільськогосподарського виробництва, спрямовуються на споживчі ринки, зазвичай спричиняє інфляцію споживчих цін. Але при порівнюваних цінах на споживчому ринку України та за межами її митної території (в межах СНД, ЄС, тощо) відсутність товарної маси внутрішнього виробництва повинна замінюватися імпортом, не викликаючи суттєвої інфляції споживчих цін. Кабінет Міністрів України регулює обсяг товарної маси шляхом здійснення закупівель до Державного агентства резерву України та до Аграрного фонду України.

Одним з найдискусійніших є положення Програми економічних реформ Президента щодо завершення рекапіталізації за рахунок державних коштів, реорганізації або закриття банків, що втратили платоспроможність під час кризи, передбачаючи прийняття Постанови Правління НБУ по відповідних банках до 01.01.2011 р.

- до 01.07.2010 - затвердження програм капіталізації банків - рішення Комісії НБУ з питань нагляду та регулювання діяльності банків.

- до 01.01.2011 - контроль за виконанням банками програм до капіталізації.

Стаття 1д Закону України № 639-VI від 31.10.2008 року "Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України" передбачає створення за рахунок понадпланових надходжень від приватизації державного майна у 2008-му році та надходжень цих коштів у повному обсязі у 2009 році, а також цільового розміщення державних цінних паперів Стабілізаційний фонд, кошти якого використовуватимуться у встановленому КМУ за погодженням із комітетами ВРУ з питань фінансів і банківської діяльності порядку на "... надання фінансової допомоги банкам (у тому числі з метою збільшення статутних капіталів)...".

Статтею 34 Закону України "Про державний бюджет України на 2011 рік", прийнятого за основу Постановою Верхової Ради України від 14 грудня 2010 року N 2777-VI, визначено, що "за рішенням Кабінету Міністрів України, у встановленому ним порядку, можуть придбаватися акції банків, надаватися фінансова допомога відповідно до статті 80 Закону України "Про банки і банківську діяльність", проводитись заходи з приватизації банків, у капіталізації яких взяла участь держава (в тому числі пов'язані з оплатою послуг радників), за рахунок надходження коштів, отриманих від державних запозичень, здійснених понад обсяги, встановлені додатком N 2 до цього Закону, з відповідним коригуванням граничного обсягу державного боргу, визначеного статтею 8 цього Закону."

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

Згідно п. 1.3 Розділу I Постанови Правління НБУ № 259 від 30.04.2009, комерційні банки можуть претендувати на наступні заходи НБУ щодо підтримки ліквідності:

- операції з рефінансування (постійно діюча лінія рефінансування для надання банкам кредитів овернайт, кредити рефінансування строком до 90 днів) - згідно чинного законодавства України, рефінансування банків проводиться на рівні не нижчому за облікову ставку НБУ, стабілізаційні кредити та еквівалентні заходи;
- операції репо (операції прямого репо, операції зворотного репо);
- операції з власними борговими зобов'язаннями (депозитні сертифікати овернайт та до 90 днів);
- операції з державними облигаціями України.

У попередній Постанові Правління НБУ № 378 від 26.09.06 року серед інших заходів були:

- операції з обміну іноземної валюти на національну валюту з метою підтримання ліквідності банків (своп) – зі ставкою рефінансування у кредитному договорі між комерційним банком і НБУ на рівні не нижче облікової ставки НБУ, під відповідну заставу шляхом проведення кількісного або процентного тендера.
- надання стабілізаційного кредиту – надавалися Правлінням НБУ під заставу на підставі аналізу й оцінки програми фінансового оздоровлення за плату, що не нижча, ніж облікова ставка НБУ, строком до трьох років, зі вкладеними примірниками заявок і договорів.

Роблячи нормативно-правовий екскурс, форми втручання НБУ і КМУ для підтримання ліквідності комерційних банків України включають не лише зазначені заходи, а і рекапіталізацію (згідно постанови Правління НБУ від 1 грудня 2008 р. № 405 “Про затвердження Спеціального порядку здійснення заходів щодо фінансового оздоровлення банків” та інших чинних нормативно-правових актів, у тому числі застосовується для реструктуризації кредитів рефінансування, наданих НБУ).

При рефінансуванні між Національним банком України та комерційним банком укладається Договір про підтримання ліквідності через відповідні інструменти рефінансування (у тому числі при наданні стабілізаційного кредиту). Постанова КМУ і Правління НБУ № 44 від 29.01.09 р. “Про порядок рефінансування банків у період фінансово-економічної кризи” втратила чинність на підставі Постанови КМУ № 238 від 11.03.2009 року “Про підтримку ліквідності банків”. Натомість, залишилися чинними:

- 1) постанова Правління НБУ № 259 від 30.04.2009 “Про затвердження Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків України”;
- 2) постанова Правління НБУ № 459 від 25.12.08 року “Про затвердження тимчасового положення про надання Національним банком України кредитів для підтримки ліквідності банків у разі реальної загрози стабільності банківської системи” (доповнено Постановою Правління НБУ № 57 від 09 лютого 2009 року).

Під час фінансово-економічної кризи Національному банку України відносно деяких банківських установ після введення тимчасової адміністрації доводилося обирати між рекапіталізацією та переведенням тимчасової адміністрації в ліквідацію.

Експертно-аналітична рада з питань участі держави у капіталізації банків була утворена постановою КМУ від 18 лютого 2009 року № 148 “Деякі питання участі держави у капіталізації банків”, яка ж і затвердила її склад та положення про неї. Згідно зазначеної постанови, у складі центрального апарату Міністерства фінансів України утворено самостійний структурний підрозділ, видатки на утримання якого передбачаються у Державному бюджеті України.

Положення про застосування Національним банком України заходів впливу за порушення банківського законодавства затверджене Постановою Правління НБУ № 369 від 28.08.01 року.

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

КМУ прийнято Постанову № 960 від 04 листопада 2008 року “Про затвердження порядку участі держави у капіталізації банків”, відповідно абзацу 3 статті 2 Закону України № 639-VI. Згідно затвердженого Порядку, держава бере участь у капіталізації лише тих банків:

- 1) до яких застосовано процедуру тимчасової адміністрації, або;
- 2) до яких призначено куратора з метою збереження активів та зобов’язань банку і мінімізації збитків.

Підписи керуючих санацією та ліквідаторів, при закритті комерційних банків, затверджуються відповідними управліннями Національного банку України. Ліквідатори складають ліквідаційний кошторис. Пункт 17 статті 7 Закону України від 07 березня 1996 року № 85/96 “Про страхування” відносить до обов’язкових видів страхування життя і здоров’я тимчасового адміністратора та ліквідатора фінансової установи.

Відповідно до статті 2 Закону України “Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України” № 639-17 від 25 грудня 2008 року, Порядку участі держави у капіталізації банків, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 960 від 4 листопада 2008 р., та на підставі пропозиції Національного банку щодо участі держави у капіталізації акціонерного комерційного банку “Київ” і висновку Експертно-аналітичної ради з питань участі держави у капіталізації банків, Кабінет Міністрів України 10 червня 2009 року видав:

- Постанову КМУ № 566 від 10.06.2009 р. “Про капіталізацію акціонерного комерційного банку “Київ” на суму 3,56 млрд., з одночасним випуском ОВДП зі строком погашення у 2017-2019 рр. та ставкою 9,5% річних,
- Постанову КМУ № 567 від 10.06.2009 р. “Про капіталізацію публічного акціонерного товариства акціонерний банк “Укргазбанк” на суму 5,00 млрд., з одночасним випуском ОВДП зі строком погашення у 2017-2019 рр. та ставкою 9,5% річних (тимчасову адміністрацію НБУ введено Постановою Правління НБУ від 09.06.09 р. № 336),
- Постанову КМУ № 580 від 10.06.2009 р. “Про капіталізацію публічного акціонерного товариства “Родовід Банк” на суму 2,81 млрд., з одночасним випуском ОВДП зі строком погашення у 2017-2019 рр. та ставкою 9,5% річних, та Постанову КМУ № 1202 від 11.11.2009 р. “Про додаткову капіталізацію публічного акціонерного товариства “Родовід Банк”, в обмін на ОВДП, зі строком погашення у 2018-2020 рр. та ставкою 9,5% річних.

Підпункт 2 пункту 2 Порядку участі держави у капіталізації банків передбачає попереднє застосування процедури тимчасової адміністрації. Згідно Постанов КМУ, перед проведенням капіталізації у багатьох випадках проводилися зменшення статутних фондів шляхом зміни номіналу. Особливо заплутаною виявилася ситуація з додатковою емісією акцій “Укргазбанку”, оскільки, згідно даних Національного депозитарію України та Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, у статутному капіталі цієї фінансової установи перед капіталізацією були лише 477 078 привілейовані, а не прості акції (свідоцтво ДКЦПФР № 459/1/00 від 06 вересня 2000 року). Обов’язковий викуп облігацій внутрішньої державної позики здійснюється Національним Банком України.

В процесі рекапіталізації сплачуються бюджетні кошти за участь держави у капіталі комерційних банків. При рекапіталізації трьох банків, у капіталі трьох банків було спрямовано майже 17 млрд. грн. (3,56 млрд. - банку “Київ”, 5 млрд. – “Укргазбанку” та 2,8 млрд. грн. та 5,6 млрд. грн. – “Родовід Банку”). В результаті рекапіталізації комерційних банків за рахунок бюджетів держава стала власником “Укргазбанку”, “Родовід Банку” та банку “Київ”.

Назва банку	ЄДРПОУ	Статутний капітал до капіталізації, грн.	Номінал, грн..	Сума додаткової емісії, грн.	Сплачено з бюджету при рекапіталізації, млрд. грн..	Сплачено за акцією, грн./шт.	Частка держави у стат. капіталі після капіталізації, % від грн..
ПуАТ АКБ "Київ"	14371869	2 250 000	0,01	3 565 294 000 (дата реєстрації випуску - 24.06.2009)	3,56	0,01	99,93% від 356 754 400 000
ПуАТ "Укргазбанк"	23697280	477 078	1,00	5 000 000 000	5,0	1,00	87,71 % від 5 700 000 000
АТ "Родовід-банк"	14349442	783 000 (два останніх випуски акцій проведені у зв'язку з капіталізацією Банку)	1,80	2 808 515 000	8,4	1,80	99,97% від 8 409 298 000
				5 600 000 000		1,80	

Джерело: Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку - www.smida.gov.ua,
Національний банк України - www.bank.gov.ua,
Кабінет Міністрів України - Постанови №2/№ № 566, 567 та 580 від 10.06.2009 р., № 1202 від 11.11.2009 р.

Згідно пункту 10 Порядку участі держави у капіталізації банків, статутний капітал банку збільшується шляхом закритого (приватного) розміщення акцій у наступні два етапи:

- на першому етапі (не менш як три робочі дні) здійснюється реалізація акціонерами свого переважного права на придбання акцій. Акціонери банку мають переважне право на придбання акцій у кількості, пропорційній їх частці в статутному капіталі на дату початку першого етапу закритого (приватного) розміщення акцій.

- на другому етапі здійснюється закрите (приватне) розміщення акцій для держави. Мінфін укладає договір про придбання акцій під час другого етапу їх розміщення в обсязі, встановленому рішенням Кабінету Міністрів України про участь держави у капіталізації банку.

Рефінансування, що переважно відбувається у формі кредиту НБУ за ставкою "облікова плюс спред річних", та рекапіталізація, що відбувається шляхом емісії додаткової кількості простих акцій, для комерційного банку є двома різними формами залучення зовнішніх грошових потоків. Для власників ціною додаткової емісії є економічне розбавлення контролю в статутному фонді та бухгалтерське розбавлення в чистому прибуткові, а ціною отримання банківських кредитів є зобов'язання по виплаті відсотків та основної суми, та можливе оформлення активів у заставу. При розбавленні надзвичайно велику роль відіграє спеціальна вартість об'єкта оцінки для урахування вартості прав контролю, що, згідно Національного стандарту 3 "Оцінка цілісних майнових комплексів", затвердженого Постановою КМУ № 1655 від 29 грудня 2006 року, для покупця акцій вимірюється у вигляді контрольної надбавки (10% (значний пакет), 25% (фінансова інвестиція в асоційоване підприємство), 40% (блокуючий пакет), 50% (контрольний пакет), 60% (кворум для загальних зборів), 75%, 90% статутного фонду), а для емітента, який не викупує власну емісію, у вигляді контрольної знижки (90%, 75%, 60%, 50%, 40%, 25%, 10% статутного фонду).

Диференціювання вартості простих голосуючих акцій для різних категорій інвесторів надано у статті 25 Закону України № 514-VI від 17 вересня 2008 року "Про акціонерні товариства". У випадку з володінням комерційними банками, рівні контролю додатково визначаються в інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затверджена Постановою правління НБУ 480 від 27.12.04 р., як такі що:

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

- > 50% - контроль - повна консолідація,
- < 20-50% - суттєвий вплив - метод участі в капіталі,
- < 20% - можливий суттєвий вплив, залежно від складу виконавчих органів.

В усіх трьох випадках капіталізації дотримано вимогу, встановлену порядком участі держави у капіталізації банків, щодо володіння державою не менш як 75% акцій плюс 1 акція у статутному фонді рекапіталізованого банку.

Якщо метою проведення капіталізації була стабілізація усієї банківської системи за рахунок державного бюджету, взагалі, та цих трьох банківських установ, зокрема, то найменш вдалим прикладом є ПАТ “Родовід Банк” (м. Київ), який отримавши у власний капітал 8,4 млрд. грн. бюджетних коштів, станом на 17 грудня 2010 року, досі залишається об'єктом тимчасової адміністрації НБУ. Причиною для невведення ПАТ “Родовід Банк” з числа об'єктом тимчасової адміністрації НБУ, швидше за все, стали:

- Постанова КМУ та НБУ від 07 жовтня 2009 року № 1133 “Про взаємодію КМУ і НБУ щодо відчуження товариством з обмеженою відповідальністю “Український промисловий банк” зобов'язань за вкладками фізичних осіб та активів публічному акціонерному товариству “Родовід Банк”.

- Постанова КМУ та НБУ від 23 грудня 2009 року № 1430 “Деякі питання відчуження відкритим акціонерним товариством комерційний банк “Надра” зобов'язань за вкладками фізичних осіб та активів публічному акціонерному товариству “Родовід Банк” (скасована Постановою КМУ від 28 квітня 2010 р. N 335).

Станом на 17 грудня 2010 року, Національний банк України встановив перелік з чотирьох банків, в яких було введено тимчасові адміністрації, що врегульовується статтями 75-86 Глави 15. “Тимчасова адміністрація” Закону України від 7 грудня 2000 року N 2121-III “Про банки і банківську діяльність”:

Назва банку	ЄДРПОУ	Підстави для призначення тимчасової адміністрації
ВАТ КБ “Надра”	20025456	Постанова Правління НБУ від 10.02.09 р. № 59 (продовжено до 11.02.11р.)
ПАТ “Родовід Банк” (м. Київ)	14349442	Постанова Правління НБУ від 15.03.10 р. № 133 (продовжено до 15.03.11р.)
ПАТ КБ “Соцкомбанк” (“СКБ”, м. Одеса)	26364113	Постанова Правління НБУ від 20.10.10 р. № 465 (продовжено до 21.01.11р.)
ТОВ “Діалог банк” (м. Дніпропетровськ)	21734522	Постанова Правління НБУ від 09.11.09 р. № 486 (продовжено до 10.02.11р.)

Джерело: Національний банк України - www.bank.gov.ua

Процес ліквідації банків врегульовується статтями 87-98 Глави 16. “Ліквідація банків” Закону України від 7 грудня 2000 року N 2121-III “Про банки і банківську діяльність” та з питань, не врегульованих зазначеним законом, Законом України № 2343-III від 14.05.1992 року “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” та Законом України № 1255-IV від 18 листопада 2003 року “Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень”.

Станом на 10.12.2010 р. в Україні Національним Банком України ліквідуються 19 банків:

	Назва банку	ЄДРПОУ
1	АТ “Градобанк”	09808132
2	ТОВ “Київський універсальний банк”	14263173
3	КАБ “Слов'янський” (м. Запоріжжя)	09806354
4	ВАТ “Європейський банк розвитку та заощаджень”	20685262

5	ВАТ КБ “Причорномор’я”	23928584
6	ВАТ АКБ “Одеса-Банк”	19361350
7	АКБ “Європейський”	19359904
8	ВАТ КБ “Національний стандарт”	19020301
9	АК “Банк регіонального розвитку”	19338316
10	АКБ “Східно-Європейський банк”	19364130
11	КБ “Українська фінансова група”	14285934
12	ТОВ “Український промисловий банк”	19357325
13	ТОВ “Комерційний банк “Арма”	26379729
14	ВАТ Банк “БІГ Енергія”	20023463
15	АКБ “Трансбанк”	16293211
16	ВАТ “Селянський комерційний банк “Дністер”	19159542
17	ВАТ КБ “Іпобанк”	34540768
18	ПАТ “Земельний банк”	19358721
19	ПАТ АБ “Синтез”	21564391

Джерело: Національний банк України - www.bank.gov.ua

У деяких вже ліквідованих банків ще залишаються управителі непроданих активів ліквідованих банків ДАСІЕБ “Укрспецімпексбанк”, АБ “Аллонж”, АК АПБ “Україна”.

Чи стала капіталізація трьох банків, загальна вартість якої становить 16,97 млрд. гривень коштів державного бюджету, ефективним інструментом держави по стабілізації фінансової системи в Україні? Наводимо аргументи щодо того, що існували інші більш ефективні методи щодо використання суми грошових коштів:

1) загальна сума депозитів у трьох рекапіталізованих банках становила близько 12 млрд. грн., з яких зобов'язання “Укргазбанку”, станом на серпень 2008 року, за вкладами фізичних осіб було визначено в п. 2.1 Постанови Правління НБУ від 06.08.2010 р. № 466 у сумі 6 984,8 млн. грн. Якщо головною метою рекапіталізації був порятунок зобов'язань за вкладами фізичних осіб, як це проглядається у випадку з відчуження зобов'язань за вкладами фізичних осіб банків “Надра” (станом на 20.01.2009, загальна сума вкладів населення, розміщених у банку, становила 9,1 млрд. грн., або 33,3 % від його зобов'язань) та “Український промисловий банк” (загальна сума вкладів населення, розміщених у банку, становила 6 млрд. грн.) проблемному банку “Родовід Банк”, то найбільш ефективним методом порятунку вкладів фізичних осіб як зазначених трьох банків, так і багатьох інших банків, що перебувають у стані ліквідації, та в яких введено тимчасову адміністрацію, залишається державна спеціалізована установа Фонд гарантування вкладів, яка виконує функції державного управління у сфері гарантування вкладів фізичних осіб для вкладів, розмір яких не перевищує 150 тис. грн., і діє згідно Закону України від 20 вересня 2001 р. №2740-III “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб”. Якби Міністерство фінансів України випустило ОВДП для викупу НБУ, та, натомість, спрямувало ці 16,97 млрд. грн. у виплати фізичним особам через Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, то ці стабілізаційні заходи могли б покрити більшу кількість проблемних банківських установ, можливо, запобігши ліквідації інших комерційних банків.

2) якщо головною метою рекапіталізації було відчуження активів банків “Надра” та “Український промисловий банк” проблемному банку “Родовід Банк”, то чому була поставлена саме така мета, оскільки активи зазначених банків можна було напряму продавати через адміністраторів, які тоді вже на той час працювали у банках “Надра” та “Український промисловий банк”? Навіщо тимчасовим адміністраторам банків “Надра” та “Українського промислового банку” потрібно було включати до плану фінансового оздоровлення цих установ відчуження їхніх активів третій юридичній особі?

3) якщо метою рекапіталізації у тому числі була спеціальна вартість прав у вигляді корпоративного контролю для подальшого ефективного здійснення операційної діяльності, то чи можна було увійти в капітал цих трьох комерційних банків, наприклад, з часткою, що не перевищує 90% статутних

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

фондів, плюс одна акція, або, навіть 75% плюс одна акція, оскільки після закінчення строку тимчасової адміністрації, останні 10% статутного фонду мінус одна акція з точки зору корпоративного контролю не відіграють ніякої ролі? Навіщо Міністерству фінансів України потрібні були надлишкові акції у ПуАТ АКБ “Київ” та АТ “Родовід-банк”, і чому пакет МФУ в АТ “Укргазбанк” не було доведено до 90% статутного фонду, плюс одна акція?

4) ПуАТ “Державний експортно-імпорتنний банк України” та ВАТ “Державний ощадний банк України” не планувалося приватизувати в жодному з урядових документів, хоча за декілька попередніх років вони були також капіталізовані. В чому ж полягає різниця між цими двома банками та трьома банками, що були рекапіталізовані нещодавно?

Відповідно до п. 2 Національного стандарту № 3, мультиплікатор - це “коефіцієнт, що розраховується шляхом ділення ціни продажу (пропонування) подібного цілісного майнового комплексу або ринкової капіталізації акціонерного товариства, цілісний майновий комплекс якого розглядається як подібний до оцінюваного цілісного майнового комплексу, на відповідний фінансово-економічний або інший показник, що характеризує його діяльність”. Означення ринкової капіталізації надане п. 28 Національного стандарту № 3. Найуживаніші в оціночній практиці історичні та прогнозні фінансово-економічні показники для розрахунку мультиплікаторів входу та виходу включають:

- власний капітал,
- чисту виручку від реалізації,
- прибуток (збиток) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах,
- фінансові результати від операційної діяльності,
- чистий операційний дохід після сплати податків (фінансові результати від операційної діяльності після сплати податків),
- чистий прибуток.

Приватизація трьох капіталізованих банків може проводитися в рамках чинного законодавства та нормативно-правових актів. Зрештою, мова йде не про ефективність заходів, вжитих для стабілізації банківської системи, а про те, чи зможе держава продати контрольні пакети акцій банків ПуАТ АКБ “Київ” та ПуАТ “Укргазбанк”, та, у випадку успішного завершення тимчасової адміністрації, акції ПАТ “Родовід Банк”, з мультиплікаторами виходу, що є вищі, ніж мультиплікатори входу у капітал зазначених банків, щоб Міністерство фінансів України могло розраховатися по ОВДП з головним інвестором – Національним Банком України, сплативши як номінал, так і купонну доходність? Наводимо мультиплікатори входу Міністерством фінансів у капітал банків:

	Ціна входу / власний капітал (01.10.2010)	Ціна входу / активи (01.10.2010)	Ціна входу / прибуток (збиток) 2009	Ціна входу / прибуток (збиток) 01.10.2010
ПуАТ “Укргазбанк”	2,06x	0,44x	3179,03x	-3,19x
ПАТ “Родовід Банк”	5,29x	0,92x	267,37x	-3,98x
ПуАТ АКБ “Київ”	1,39x	0,67x		-2,24x

Джерело: Національний банк України - www.bank.gov.ua

Після такого входження держави у статутний капітал цих установ залишається прогнозувати мультиплікатори виходу та порівнювати прогнозні показники з мультиплікаторами входу, використовуючи для фінансового аналізу Постанову Правління НБУ № 279 від 26.07.2000 року “Про затвердження Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків” та План рахунків бухгалтерського обліку банків України, що складається з 9-ти класів, затверджений Постановою Правління Національного банку України № 280 від 17.06.04 р.

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

Акції двох із трьох рекапіталізованих банківських установ знаходяться у біржовому списку фондової біржі ПФТС – тикети UGZB та RODB. Можливо, держава може почати приватизацію не стратегічному інвестору, а портфельним інвесторам, шляхом виведення у вільний обіг будь-яких надлишкових акцій та продажу через фондову біржу будь-яких акцій “АТ “Родовід-банк” та “АКБ “Київ”, що перевищують максимально необхідні з точки зору спеціальної вартості прав 90% статутних фондів, плюс одна акція:

Комерційний банк	номінал, грн.	штук акцій у статутному фонді	штук у Міністерства фінансів України	90%+1 шт. статутного фонду	Надлишкові акції в пакеті держави, штук >90% + 1 шт.
ПуАТ АКБ “Київ”	0,01	356 754 400 000	356 529 400 000	321 078 960 001	35 675 439 999
АТ “Родовід-банк”	1,80	4 671 832 222	4 671 397 222	4 204 649 001	466 748 221
АТ “Укргазбанк”	1,00	5 700 000 000	5 000 000 000	5 130 000 001	-130 000 001

Джерело: Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку - www.smida.gov.ua,

Національний банк України – www.bank.gov.ua,

Кабінет Міністрів України – Постанови №№ 566, 567 та 580 від 10.06.2009 р., № 1202 від 11.11.2009 р.

На сьогодні Мінфін залишається власником 99,9721% акцій “Родовід Банку”. Частка держави в капіталі “Укргазбанку” становить 87,72%. У капіталі банку “Київ” Міністерству фінансів України належить 99,93%.

Завершення рекапіталізації за рахунок державних коштів, реорганізації або закриття банків, що втратили платоспроможність під час кризи.

Після введення в нормативно-правове поле України поняття “фінансово-економічна криза”, НБУ ввів тимчасові адміністрації в 26 комерційних банках, з яких 3 було націоналізовано, 7 – було сновано приватними інвесторами, 14 – переведено до таких, що ліквідуються.

Що стосується **реорганізації акціонерних товариств**, то Порядок реорганізації та умови випуску акцій врегульовуються ст. 105 ЦКУ та Рішенням ДКЦПФР від 30.12.98 р. № 221 "Положення про порядок реєстрації випуску акцій та інформації про їх емісію під час реорганізації", п. 1.7 якого стосується викупу акцій. Згідно п. 5 і п. 9 Рішення ДКЦПФР від 14.09.00 р. № 125 "Про порядок реєстрації випуску акцій АТ при зміні номінальної вартості та кількості акцій без зміни розміру статутного фонду" - АТ, вирішивши деномінувати акції, зобов'язане викупити їх у акціонерів, які не голосували за таке рішення або голосували проти нього і звернулися до товариства з письмовою заявою про викуп. Також є регуляторні вимоги до статуту АТ, щодо акцій якого здійснюється самовикуп.

Підвищити вимоги до мінімального розміру статутного капіталу фінансових установ

- до прийняття закону - підвищити вимоги до мінімального розміру статутного капіталу фінансових установ, шляхом супроводження законопроекту № 0884 "Про внесення змін до деяких законів України (щодо регулювання діяльності банків)".

НБУ прийняв Постанову НБУ 09 червня 2010 року № 273, якою зобов'язав банки збільшити розмір регулятивного капіталу до 120 млн. грн. до 01.01.2012 року, обмеживши права банків, які не мають капіталу у встановленому розмірі, приймати нові депозити фізичних осіб, а значить – і надавати нові кредити позичальникам.

Проект Закону України № 0884 “Про внесення змін до деяких законів України (щодо регулювання діяльності банків)” зустрів спротив Асоціації українських банків та Асамблеї громадських організацій малого та середнього бізнесу України. Законопроект про збільшення мінімальних статутних капіталів комерційних банків з еквівалента 10 млн. євро до еквівалента 50 млн. євро знаходиться на розгляді у Верховній Раді України для тих банків, що будуть створюватися після набуття чинності Законом України № 0884.

- до прийняття в цілому як Закон - супроводження законопроекту № 2540 від 22.05.2008 р. "Про внесення змін до деяких законів України щодо підвищення вимог до статутного капіталу професійних учасників фондового ринку" у Верховній Раді України (26.09.2008р. Верховною Радою України законопроект прийнято у першому читанні).

До всіх учасників фондового ринку ДКЦПФР застосовує ліцензійні умови, які у тому числі і встановлюють вимоги до статутних фондів. Від часу прийняття Закону України від 23 лютого 2006 року № 3480-IV “Про цінні папери і фондовий ринок”, торговцям цінними паперами було дано три роки на приведення своєї діяльності у відповідність з новим законом. Мінімальний статутний фонд для акціонерних товариств визначено у розмірі 1 250 мінімальних заробітних плат. Але у випадку з компаніями – торговцями цінними паперами встановлено вищі вимоги для здійснення:

- дилерської діяльності – більше чи дорівнює 120 000 грн.,
- брокерської діяльності – більше чи дорівнює 300 000 грн.,
- андерайтингу – більше чи дорівнює 600 000 грн.,
- діяльності зберігача – більше чи дорівнює 1 000 000 грн.,
- діяльності депозитарію – більше чи дорівнює 2 000 000 грн.

Пунктом 13 ліцензійних умов провадження професійної діяльності на фондовому ринку - діяльності з торгівлі цінними паперами, затверджених рішенням ДКЦПФР від 26.05.06 р. № 346 встановлено, що “ліцензіат (крім банку), який отримав ліцензію на провадження діяльності з управління цінними паперами, повинен мати власний капітал у розмірі не менше ніж 7 мільйонів гривень через рік з дати отримання ліцензії на цей вид діяльності.”

**Доопрацювати законодавство для полегшення процесу злиття банків
- до 01.09.2010 - виявлення проблемних питань у процесі злиття банків.**

Стало практикою, коли тимчасові адміністратори чи ліквідатори банків наказами включають до планів фінансового оздоровлення банків передачу їхніх активів третім юридичним особам, що є функціональною альтернативою практиці злиттів та поглинань. Інші проблемні аспекти можуть бути виявлені під час громадських обговорень.

Цивільне законодавство України передбачає різні зміни організаційно-правової форми, у тому числі:

- поділ - може відбуватися припинення діяльності.
- виділення – майже поділ, але діяльність жодної юридичної особи не припиняється, лише зменшується розмір статутного капіталу на розмір статутного капіталу товариств, що виділилися.
- приєднання – одна юридична особа залишається, а інша приєднується.
- перетворення – зміна однієї організаційно-правової форми юридичної особи на іншу.

Виявити банки, недокапіталізовані відповідно до діагностичного обстеження якості кредитного портфеля, здійсненого НБУ, скласти й довести до банків відповідні плани докапіталізації.

- до 01.06.2010 - виявлення недокапіталізованих банків за результатами аудиторських перевірок банків.

Недокапіталізованими вважаються банки, що не сформували відповідний рівень резервів під проблемну дебіторську заборгованість, згідно Постанови Правління НБУ № 279 від 26.07.2000 року “Про затвердження Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків”.

Аудит комерційних банків може проводитися особами, що знаходяться в реєстрі аудиторів комерційних банків. Положення про ведення реєстру аудиторів банків затверджено Постановою Правління НБУ від 09.07.07 р. № 251. Наказом НБУ № 80 від 13 червня 2007 року затверджено склад Комітету з питань аудиту банків. Постановою Правління НБУ від 09.09.2003 № 387 затверджено Положення про Комітет з питань сертифікації аудиторів банків та внесення змін до Положення про Кваліфікаційну комісію Національного банку України з питань сертифікації аудиторів, тимчасових адміністраторів та ліквідаторів банківських установ”. Положення про подання банками до НБУ аудиторських звітів за результатами щорічної перевірки фінансової звітності затверджено Постановою Правління НБУ від 09.09.03 р. № 389. План рахунків бухгалтерського обліку банків України, затвердженому Постановою Правління Національного банку України № 280 від 17.06.04 р. План аналізу фінансово-господарської діяльності комерційних банків, на підставі звітності банків України, затверджений Постановою Правління НБУ 480 від 27.12.04 р.

Під час фінансово-економічної кризи, станом на 15 грудня 2008 року, Національний банк України надав рефінансування 97 комерційним банкам на суму 40 мільярдів 275 мільйонів гривень. Найбільший обсяг рефінансування отримали: банк “Надра” (7,1 млрд. грн.), “Промінвестбанк” (6,03 млрд. грн.), “Ощадбанк” (4,0 млрд. грн.), “Приватбанк Дніпро” (3,41 млрд. грн.), банк “Фінанси та кредит” (2,698 млрд. грн.), “Родовід банк” (2,172 млрд. грн.), “Укрексімбанк” (1,408 млрд. грн.), “Укрпромбанк” (1,348 млрд. грн.), банк “Фінансова ініціатива” (1,285 млрд. грн.), “Укргазбанк” (1,229 млрд. грн.).

Не зважаючи на те, що банк “Надра” до 15 грудня 2008 року отримав рефінансування близько 7,1 млрд. грн., у банку “Надра” досі працює тимчасова адміністрація.

“Укрексімбанк” та “Ощадбанк” не планувалося приватизувати з самого початку.

Реформувати структуру банкрутства:

- до 10.08.2010 – створення робочої групи (встановлюючи Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (КВКВ 350 та 351) відповідальним за виконання заходів).
- до 25.08.2010 – розробка робочою групою концепції (встановлюючи Державний департамент з питань банкрутства Міністерства економіки України (КВКВ 350 та 351), створений Постановою КМУ від 27 березня 2006 р. № 370 відповідальним за виконання заходів).
- до 09.09.2010 – узгодження концепції законопроекту:
 - а) у системі КМУ,
 - б) на рівні роб. групи / вик. секретаря Кер / засідання КЕР (встановлюючи Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (КВКВ 350 та 351) відповідальним за виконання заходів).
- до 15.09.2010 – розгляд та затвердження концепції законопроекту розпорядженням уряду (встановлюючи Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (КВКВ 350 та 351) відповідальним за виконання заходів).
- до 16.10.2010 – написання законопроекту “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” (щодо викладення Закону від 14 травня 1992 року № 2343-ХІІ в новій редакції”) головним розробником (встановлюючи Державний департамент з питань

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

банкрутства Міністерства економіки України (КВКВ 350 та 351), створений Постановою КМУ від 27 березня 2006 р. № 370 відповідальним за виконання заходів).

- до 16.11.2010 – громадське обговорення законопроекту “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” (щодо викладення Закону від 14 травня 1992 року № 2343-ХІІ в новій редакції”), встановлюючи Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (КВКВ 350 та 351) відповідальним за виконання заходів.

- до 16.12.2010 - проведення круглих столів з питання обговорення законопроекту “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” (щодо викладення Закону від 14 травня 1992 року № 2343-ХІІ в новій редакції”) (встановлюючи Державний департамент з питань банкрутства Міністерства економіки України (КВКВ 350 та 351), створений Постановою КМУ від 27 березня 2006 р. № 370 відповідальним за виконання заходів).

- до 29.12.2010 - узгодження законопроекту “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” (щодо викладення Закону від 14 травня 1992 року № 2343-ХІІ в новій редакції”):

а) у системі КМУ

б) на рівні роб. групи / вик секретаря Кер / засідання КЕР (встановлюючи Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (КВКВ 350 та 351) відповідальним за виконання заходів).

- до 29.12.2010 – розгляд та затвердження законопроекту “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” (щодо викладення Закону від 14 травня 1992 року № 2343-ХІІ в новій редакції”) урядом.

- до 05.01.2011 – внесення законопроекту “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” (щодо викладення Закону від 14 травня 1992 року № 2343-ХІІ в новій редакції”) до Верховної Ради (встановлюючи КМУ відповідальним за виконання заходів).

- до прийняття закону ВРУ - супроводження законопроекту у Верховній Раді України.

Банкрутством називається визнана господарським судом неплатоспроможність, наслідком якої можливе застосування ліквідаційної процедури. Припинення діяльності господарських товариств в Україні може відбуватися у формі реорганізації чи ліквідації за рішенням суду, і врегульовується ст 59-61 Господарського кодексу України та ст. 101-112 Цивільного кодексу України. Зміст будь-якого правочину не може суперечити Цивільному кодексу України. Правочини можуть бути недійсними або внаслідок недотримання умов, або внаслідок нікчемності. Правочини можуть бути оспорювані в судовому порядку. Правочини мають моменти укладання, підписання та набрання чинності.

Суб'єктами банкрутства не можуть бути відокремлені підрозділи юридичних осіб. Справа про банкрутство порушується судом. Сторонами правовідносин у банкрутстві є кредитор і боржник. Порядок банкрутства передбачений у статті 112 “Задоволення вимог кредиторів” Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року та у статті 31 Закону України № 2343-ХІІ від 14.05.92 р. “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”.

Згідно статті 112 ЦКУ, “у разі ліквідації платоспроможної юридичної особи вимоги її кредиторів задовольняються у такій черговості:

1) у першу чергу задовольняються вимоги щодо відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, та вимоги кредиторів, забезпечені заставою чи іншим способом;

2) у другу чергу задовольняються вимоги працівників, пов'язані з трудовими відносинами, вимоги автора про плату за використання результату його інтелектуальної, творчої діяльності;

3) у третю чергу задовольняються вимоги щодо податків, зборів (обов'язкових платежів);

4) у четверту чергу задовольняються всі інші вимоги.

Вимоги однієї черги задовольняються пропорційно сумі вимог, що належать кожному кредитору цієї черги”.

Закон України № 2343-ХІІ від 14.05.92 р. - стаття 31. “Черговість задоволення вимог кредиторів”:

1. Кошти, одержані від продажу майна банкрута, спрямовуються на задоволення вимог кредиторів, у порядку, встановленому цією статтею:

1) у першу чергу задовольняються:

а) вимоги, забезпечені заставою;

б) вимоги щодо виплати заборгованості із заробітної плати за три місяці роботи, що передують порушенню справи про банкрутство чи припиненню трудових відносин у разі звільнення працівника до порушення зазначеної справи, грошової компенсації за всі невикористані дні щорічної відпустки та додаткової відпустки працівникам, які мають дітей, право на які виникло протягом двох років, відпрацьованих до порушення справи про банкрутство чи припинення трудових відносин, інших коштів, належних працівникам у зв'язку з оплачуваною відсутністю на роботі (оплата часу простою не з вини працівника, гарантії на час виконання державних або громадських обов'язків, гарантії і компенсації при службових відрядженнях, гарантії для працівників, що направляються для підвищення кваліфікації, гарантії для донорів, гарантії для працівників, що направляються на обстеження до медичного закладу, соціальні виплати у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності за рахунок коштів підприємства тощо), право на які виникло протягом трьох останніх місяців до порушення справи про банкрутство чи припинення трудових відносин, а також вихідної допомоги, належної працівникам у зв'язку з припиненням трудових відносин, у тому числі відшкодування кредиту, отриманого на ці цілі;

в) витрати Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, що пов'язані з набуттям ним прав кредитора щодо банку, - у розмірі всієї суми відшкодування закладами фізичних осіб;

в-1) вимоги кредиторів за договорами страхування;

г) витрати, пов'язані з провадженням у справі про банкрутство в господарському суді та роботою ліквідаційної комісії, у тому числі:

витрати на оплату державного мита;

витрати заявника на публікацію оголошення про порушення справи про банкрутство;

витрати на публікацію в офіційних друкованих органах інформації про порядок продажу майна банкрута;

витрати на публікацію в засобах масової інформації про поновлення провадження у справі про банкрутство у зв'язку з визнанням мирової угоди недійсною;

витрати арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора), пов'язані з утриманням і збереженням майнових активів банкрута;

витрати кредиторів на проведення аудиту, якщо аудит проводився за рішенням господарського суду за рахунок їх коштів;

витрати на оплату праці арбітражних керуючих (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора) в порядку, передбаченому статтею 27 цього Закону.

Перелічені витрати відшкодовуються ліквідаційною комісією після реалізації нею частини ліквідаційної маси, якщо інше не передбачено цим Законом;

2) у другу чергу задовольняються вимоги, що виникли із зобов'язань банкрута перед працівниками підприємства-банкрута (за винятком повернення внесків членів трудового колективу до статутного фонду підприємства), крім вимог, задоволених у першу чергу, зобов'язань, що виникли внаслідок заподіяння шкоди життю та здоров'ю громадян, шляхом капіталізації відповідних платежів, у тому числі до Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України за громадян, які застраховані в цьому Фонді, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, зобов'язань зі сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування та інші види загальнообов'язкового державного соціального страхування, а також вимоги громадян - довірительів (вкладників) довірчих товариств або інших суб'єктів підприємницької діяльності, які залучали майно (кошти) довірительів (вкладників);

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

3) у третю чергу задовольняються вимоги щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів). Вимоги центрального органу виконавчої влади, що здійснює управління державним резервом;

4) у четверту чергу задовольняються вимоги кредиторів, не забезпечені заставою, у тому числі і вимоги кредиторів, що виникли із зобов'язань у процедурі розпорядження майном боржника чи в процедурі санації боржника;

5) у п'яту чергу задовольняються вимоги щодо повернення внесків членів трудового колективу до статутного фонду підприємства;

6) у шосту чергу задовольняються інші вимоги.

2. Вимоги кожної наступної черги задовольняються в міру надходження на рахунок коштів від продажу майна банкрута після повного задоволення вимог попередньої черги.

3. У разі недостатності коштів, одержаних від продажу майна банкрута, для повного задоволення всіх вимог однієї черги вимоги задовольняються пропорційно сумі вимог, що належить кожному кредиторові однієї черги.

4. У разі відмови кредитора від задоволення визнаної в установленому порядку вимоги ліквідаційна комісія не враховує суму грошових вимог цього кредитора.

5. Вимоги, заявлені після закінчення строку, встановленого для їх подання, не розглядаються і вважаються погашеними.

6. Вимоги, не задоволені за недостатністю майна, вважаються погашеними.

7. У разі якщо господарським судом винесено ухвалу про ліквідацію юридичної особи - банкрута, майно, що залишилося після задоволення вимог кредиторів, передається власникові або уповноваженому ним органу, а майно державних підприємств - відповідному органу приватизації для наступного продажу. Кошти, одержані від продажу цього майна, спрямовуються до Державного бюджету України.

Ліквідаційна процедура передбачає припинення повноважень органів управління та звільнення керівних посадових осіб із записом у трудовій книжці. З дня призначення ліквідатора йому переходять усі права.

Порядок розрахунків з кредиторами у разі ліквідації суб'єктів господарської діяльності врегульовується у ст. 61 та ст. 112 ЦКУ. Ліквідація професійних учасників ринку цінних паперів має свої особливості. Діяльність арбітражного керуючого є ліцензійною.

Припинення зобов'язань відбувається у випадку поєднання боржника і кредитора в одній особі, або у випадку смерті боржника.

Удосконалити нормативне врегулювання щодо забезпечення виконання зобов'язань позичальників за кредитними договорами з метою підвищення захисту прав кредитора та вкладників банків

- до 01.08.2010 - розробка проекту Закону України щодо врегулювання питання забезпечення виконання зобов'язань позичальників за кредитними договорами з метою підвищення захисту прав кредитора та вкладників банків (встановлюючи НБУ, Держфінпослуг, Мін'юст та інші органи відповідальними за виконання заходів).

- до прийняття закону ВРУ - супроводження законопроекту у Верховній Раді України (встановлюючи НБУ відповідальним за виконання заходів).

Згідно Закону України від 18.11.2003 р. №1255-IV "Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень" ведеться державний реєстр обтяжень рухомого майна. Суб'єктам господарювання надаються кредити в поточну діяльність та в інвестиційну діяльність.

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

Створити умови для підвищення якості кредитного аналізу платоспроможності позичальників і забезпеченості кредитів, у т.ч. надати фінансово-кредитним установам можливість перевіряти достовірність поданих документів потенційних позичальників.

- до 01.09.2010 - створення робочої групи для опрацювання питань, що потребують законодавчого удосконалення (встановлюючи НБУ відповідальним за виконання заходів).

- до 01.12.2010 - підготовка відповідного законопроекту стосовно внесення змін до законодавства України (встановлюючи НБУ відповідальним за виконання заходів).

Внесення змін до законодавства й до судової практики щодо захисту прав кредиторів і виконання зобов'язань позичальниками.

Згідно положення частини 2 статті 5 від 14 травня 1992 року № 2343-ХІІ Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”, “законодавство про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом при розгляді судом справи про визнання банку неплатоспроможним (банкрутом) застосовується в частині, що не суперечить нормам Закону України “Про банки і банківську діяльність”. При підготовці справи до розгляду суддя отримує обґрунтований висновок Національного банку України щодо доцільності ліквідації банку або рішення Національного банку України про відкликання банківської ліцензії та призначення ліквідатора. Національний банк України зобов'язаний надати один із зазначених документів протягом місяця з дня отримання запиту суду. Справа про визнання банку неплатоспроможним може бути порушена лише після відкликання банківської ліцензії. Розгляд справи в суді щодо ліквідації банку не зупиняє діяльності ліквідатора, призначеного Національним банком України. Процедура ліквідації банку повинна бути завершена не пізніше трьох років з дня відкликання банківської ліцензії. Національний банк України має право продовжувати процедуру ліквідації банків на термін до одного року, а системоутворюючих банків - на термін до двох років.

Припинення діяльності господарських товариств в Україні може відбуватися у формі реорганізації чи ліквідації за рішенням суду, і врегульовується ст 59-61 Господарського кодексу України та ст. 101-112 Цивільного кодексу України.

До нормативно-правових актів, що врегульовують питання банкрутства, також відносяться:

- Закон України від 18.11.2003 р. № 1255-IV “Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень”, та

- Закон України від 21.04.99 р. № 606-XIV “Про виконавче провадження”.

У законодавстві України про судоустрій відбулися значні зміни, у зв'язку з прийняттям Закону України від 7 липня 2010 року № 2453-VI, тож судова практика щодо захисту прав кредиторів повинна бути досліджена детальніше. Арбітражні керуючі залишаються головними дієвими особами. Відповідно до указу Президента України від 12 серпня 2010 року, створено Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних та кримінальних справ.

Удосконалення системи гарантування внесків.

- до 30.06.2010 – розробка проекту Концепції реформування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та впровадження нового механізму роботи з проблемними банками та її погодження з НБУ Концепції реформування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та впровадження нового механізму роботи з проблемними банками, затверджена адміністративною радою Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та погоджена НБУ, направлена до Кабінету Міністрів України.

- до 15.07.2010 – підготовка законопроекту, який враховує основні положення Концепції.

- до 31.07.2010 – погодження законопроекту.

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

- до 15.08.2010 – внесення законопроекту до Адміністрації Президента України для розгляду та подання до ВРУ від імені Президента України як субекта законодавчої ініціативи. Внесений законпроект разом із супровідними документами.
 - до 30.08.2010 – супроводження розгляду законопроекту в Адміністрації Президента України. Зареєстрований законопроект у ВРУ.
 - до 01.09.2010 – супроводження законопроекту в Комітетах ВРУ
 - до 25.06.2010 – розробка Інституційного плану розвитку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.
 - до 30.06.2010 – погодження робочої версії Інституційного плану розвитку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Погоджена виконавчою дирекцією Фонду.
 - до 15.07.2010 – затвердження Інституційного плану розвитку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Затверджений адміністративною радою Фонду Інституційний план розвитку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.
 - до 31.08.2010 – інвентаризація законодавства та нормативно-правових документів Фонду з метою визначення необхідності у прийнятті нових та внесенні змін до існуючих документів Фонду. Перелік нормативно-правових документів Фонду, до яких необхідно внести зміни та/або розробити нові.
 - до 30.12.2010 – розробка змін до існуючих нормативно-правових документів Фонду та розробка нових.
 - до 30.12.2010 – розробка нової організаційної структури Фонду.
 - до 31.12.2010 – розробка нового штатного розпису, кошторису витрат Фонду, проектів нових та/або змін до діючих внутрішніх документів.
- Штатний розпис, кошторис витрат, внутрішні документи.**

Згідно Закону України від 20 вересня 2001 р. №2740-III “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб”, Фонд є державною, спеціалізованою установою, яка виконує функції державного управління у сфері гарантування вкладів фізичних осіб для вкладів, розмір яких не перевищує 150 тис. грн.

Підготовлений законопроект, станом на грудень 2010 року, ще не був зареєстрований у Верховній Раді України, але засоби масової інформації інформують, що Фонд гарантування вкладів фізичних осіб зможе самостійно вводити тимчасову адміністрацію у комерційному банку, після визнання такого банку неплатіжездатним Національним Банком України. Протягом одного-двох місяців ФГВФО створюватиме проміжний банк з якісних активів та зобов'язань, який буде пропонуватися до продажу різним інвесторам.

Одночасно, Закон України від 24 липня 2009 року № 1617-VI “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей проведення заходів з фінансового оздоровлення банків” передбачив створення санаційного банку, який не є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, для роботи з проблемними активами, ввівши статтю 86-1 у Закон України від 07.12.2000 № 2121-III “Про банки і банківську діяльність”.

Доцільно розглянути можливість капіталізації Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, як інституційної альтернативи використання бюджетних коштів для рекапіталізації декількох фінансових банківських установ.

Удосконалення нормативів, що обмежують ризики діяльності фінансових установ.

Ризики банківських фінансових установ обмежуються шляхом формування і використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків, згідно Положення, затвердженого постановою правління Національного банку України від 26.07.00 року № 279.

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

Підвищення вимог до розкриття обов'язкової інформації учасниками фінансового ринку, у т.ч. про кінцевих власників фінансових установ.

- до прийняття закону - супроводження законопроекту №0884 "Про внесення змін до деяких законів України (щодо регулювання діяльності банків)".

- протягом півроку після прийняття законопроекту № 0884 - Внесення змін до нормативно-правових актів НБУ.

- до 04.08.2010 - погодити законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання ринків фінансових послуг (встановлюючи Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг (КВКВ 550) відповідальною за виконання заходів).

- до 06.09.2010 - розгляд законопроекту на засіданні Урядового комітету та його схвалення (встановлюючи Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг (КВКВ 550) відповідальною за виконання заходів).

- до 06.10.2010 - розгляд законопроекту на засіданні Кабінету Міністрів України та його схвалення.

- до 26.10.2010 - подання законопроекту КМУ до Верховної Ради України (встановлюючи Секретаріат КМУ (КВКВ 41) відповідальним за виконання заходів).

- до прийняття закону - супроводжувати законопроект у відповідних комітетах ВРУ (встановлюючи Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг (КВКВ 550) відповідальною за виконання заходів).

- до 15.07.2010 - узгодження проекту Закону України "Про внесення змін до законів України "Про господарські товариства" та "Про цінні папери та фондовий ринок" щодо розкриття інформації на фондовому ринку" з Державним комітетом України з питань регуляторної політики та підприємництва (встановлюючи Державну комісію з цінних паперів та фондового ринку України (КВКВ 615) відповідальною за виконання заходів).

Проект Закону України внесений на розгляд КМУ листом Комісії від 26.05.2010 №22/01/8245. Дорученням КМУ від 03.06.2010 №6244/0/2-10 законопроект повернуто для узгоджувальних процедур з Держкомпідприємництвом, яке тепер є частиною Міністерства економіки і торгівлі України.

- до 15.08.2010 - подання законопроекту на розгляд до Кабінету Міністрів України (встановлюючи Державну комісію з цінних паперів та фондового ринку України (КВКВ 615) відповідальною за виконання заходів).

- до 15.09.2010 - розгляд законопроекту на засіданні Урядового комітету та його схвалення (встановлюючи Державну комісію з цінних паперів та фондового ринку України (КВКВ 615) відповідальною за виконання заходів).

- до 15.08.2010 - розгляд подання законопроекту на розгляд до Кабінету Міністрів України (встановлюючи Державну комісію з цінних паперів та фондового ринку України (КВКВ 615) відповідальною за виконання заходів).

- до 15.09.2010 - розгляд законопроекту на засіданні Урядового комітету та його схвалення (встановлюючи Державну комісію з цінних паперів та фондового ринку України (КВКВ 615) відповідальною за виконання заходів).

- до 15.10.2010 - розгляд законопроекту на засіданні Кабінету Міністрів України та його схвалення (встановлюючи Державну комісію з цінних паперів та фондового ринку України (КВКВ 615) відповідальною за виконання заходів).

- до 31.11.2010 – Подання законопроекту Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України (встановлюючи Державну комісію з цінних паперів та фондового ринку України (КВКВ 615) відповідальною за виконання заходів).

- до прийняття в цілому як Закон - супроводження законопроекту у Верховній Раді України (встановлюючи Державну комісію з цінних паперів та фондового ринку України (КВКВ 615) відповідальною за виконання заходів).

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затверджена Постановою правління НБУ від 27.12.04 р. № 480, містить аналітичні рахунки груп рахунків, що можуть використовуватися регуляторними органами для вдосконалення системи управління ризиками. Крім банківських фінансових установ, на фінансовому ринку присутні і небанківські фінансові установи, що регулюються або Держфінпослуг (страхові компанії і кредитні спілки), або Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку (компанії – торговці цінними паперами, компанії з управління активами). Фінансові установи подають регулярну та нерегулярну звітність, у тому числі особливу.

Запровадити міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) для всіх фінансових установ.

- до 12.05.2010 - створити робочу групу щодо розробки закону "Про внесення змін до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" (встановлюючи Міністерство фінансів України (КВКВ 350 та 351) відповідальним за виконання заходів).

- до 02.06.2010 - підготовка пропозицій щодо законопроекту членами робочої групи (встановлюючи Міністерство фінансів України (КВКВ 350 та 351) відповідальним за виконання заходів).

- до 04.06.2010 - узгодження законопроекту з юристами (встановлюючи департамент правового забезпечення Мінфіну (КВКВ 350 та 351) відповідальним за виконання заходів).

- до 04.07.2010 – подання законопроекту на підпис Міністру (встановлюючи управління методології бухгалтерського обліку Мінфіну (КВКВ 350 та 351) за виконання заходів).

- до 04.07.2010 - розміщення законопроекту на веб-сайті Міністерства (встановлюючи управління методології бухгалтерського обліку Мінфіну (КВКВ 350 та 351) за виконання заходів).

- до 04.09.2010 - отримання зауважень і пропозицій від суб'єктів господарювання (встановлюючи управління методології бухгалтерського обліку Мінфіну (КВКВ 350 та 351) за виконання заходів).

- до 30.10.2010 - узгодити законопроект, внести зміни - Мінекономіки, Мін'юст, Нацбанк, ДКЦПФР, Держфінпослуг, Держкомстат, ДКУ, Держкомпідприємництво, МФУ (встановлюючи Міністерство фінансів України (КВКВ 350 та 351) відповідальним за виконання заходів).

- до 30.11.2010 - розглянути законопроект в КМУ (встановлюючи Міністерство фінансів України (КВКВ 350 та 351) відповідальним за виконання заходів).

- до 15.12.2010 - затвердити законопроект в КМУ (встановлюючи Міністерство фінансів України (КВКВ 350 та 351) відповідальним за виконання заходів).

- до 30.12.2010 - внести законопроект до ВР (встановлюючи кабінет міністрів України (КВКВ 350 та 351) відповідальним за виконання заходів).

- до прийняття закону - внести законопроект до ВР - супроводження законопроекту в відповідних комітетах ВР (встановлюючи Міністерство фінансів України (КВКВ 350 та 351) відповідальним за виконання заходів).

Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затверджена Постановою правління НБУ 480 від 27.12.04 р.

Обрати й реалізувати модель реструктуризації проблемних активів у банківській сфері, наприклад, створити банк проблемних активів або перехідний банк (із залученням держави або приватних інвесторів) для зниження частки проблемних активів.

- до 01.08.2010 - створення робочої групи з метою опрацювання пропозицій щодо врегулювання питання реструктуризації проблемних активів через створення банку проблемних активів або іншого фінансового інституту.

- до 01.09.2010 - визначення шляхів врегулювання питання реструктуризації проблемних активів через створення банку проблемних активів або іншого фінансового інституту за матеріалами нарад робочої групи.

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

- до 01.10.2010 - пропозиції стосовно удосконалення законодавства - текст законопроекту НБУ.

- до 01.11.2010 - погодження розробленого законопроекту.

- до 01.12.2010 - погодження розробленого законопроекту - погоджений законопроект НБУ.

Згідно законопроекту, ФГВФО створюватиме проміжний банк з якісних активів та зобов'язань, який буде пропонуватися до продажу різним інвесторам.

Закон України № 2343-ХІІ від 14.05.1992 року "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" застосовується для комерційних банків лише з питань, не врегульованих законом України № 2121-ІІІ від 7 грудня 2000 року "Про банки і банківську діяльність".

При отриманні рефінансування від НБУ, комерційний банк України може повідомити проблемних позичальників про можливість пролонгації (реструктуризації), тобто продовження терміну погашення позички, шляхом внесення змін до кредитного договору (укладення додаткового договору). У плані рахунків саме ця дебіторська заборгованість є проблемним активом, під який створюються резерви, згідно встановлених норм.

Спростити механізми продажу, передавання, списання поганих активів, у т.ч. у межах проведення досудових процедур

- до 31.12.2010 - розробка єдиного стандарту оцінки банківських активів (ФДМУ, НБУ).

- до 31.12.2010 - внесення змін до нормативно-правових актів НБУ стосовно порядку списання безнадійних активів – протягом місяця після введення в дію Закону № 2275-VI.

- до прийняття ВРУ законопроекту - супроводження законопроекту щодо врегулювання колекторської діяльності (Міністр юстиції).

Поки не розроблено єдиний стандарт оцінки банківських активів, можливо користуватися:

- Національним стандартом 1 "Загальні засади оцінки", затвердженим Постановою КМУ 1440 від 10.09.2003 р.,

- Національним стандартом 2 "Оцінка нерухомого майна", затвердженим Постановою КМУ 1442 від 28.10.2004 р.,

- Національним стандартом 3 "Оцінка цілісних майнових комплексів", затвердженим Постановою КМУ 1655 від 29.11.2006 р.,

- Національним стандартом 4 "Оцінка майнових прав та інтелектуальної власності", затвердженим Постановою КМУ 1185 від 03.10.2007 р.

НБУ повинен керуватися новою статтею 86-1 "Санаційний банк" Закону України "Про банки і банківську діяльність", введеною Законом України від 20.05.2010 г. № 2275-VI, який вступив у дію з дня опублікування, тобто з 16.06.2010 року, за винятком деяких норм, для яких передбачено особливий порядок набуття чинності.

Поки колекторська діяльність не врегульована, продовжує діяти Державна виконавча служба України, підпорядкована Міністерству юстиції України, що діє на підставі Закону України від 21 квітня 1999 року № 606-XIV "Про виконавче провадження".

Посилити пруденційний нагляд за діяльністю банків і ввести систему пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами.

- до 30.10.2010 - підготовка робочою групою проекту Закону України "Про внесення деяких законів України (щодо нагляду на консолідованій основі)".

- до прийняття закону - супроводження законопроекту у Верховній Раді України.

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

Згідно означення, наданого постановою Правління НБУ № 114 від 20 березня 1998 року “Про затвердження Положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України”: “пруденційний нагляд - це система банківського нагляду, при якій головна увага органів нагляду зосереджується на регулярному проведенні оцінки загального фінансового стану, результатів діяльності та якості керівництва. Методика пруденційного нагляду вивчає дотримання банком вимог чинного законодавства, нормативних актів Національного банку України, економічних нормативів тощо”.

Поліпшити координацію діяльності регуляторних органів фінансового сектору з метою моніторингу системних фінансових ризиків і вироблення погодженої стратегії й тактики регулювання фінансових ринків.

- до 30.09.2010 - розробка проекту Закону України "Про внесення змін і доповнень до Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" в частині визначення головного органу серед центральних органів виконавчої влади, відповідального за реалізацію єдиної фінансової політики у сфері фінансових послуг.
- до 30.11.2010 - погодження законопроекту.
- до 30.12.2010 - погодження законопроекту – висновок Міністерства юстиції.

Закон України 12 липня 2001 року № 2664-III “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” наділив повноваженнями Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України (КВКВ 550).

Згідно чинного законодавства, Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України використовує інститут тимчасового адміністратора до кредитних спілок, але на відміну від НБУ, не має грошових коштів.

Посилити інституціональну спроможність й операційну незалежність регуляторів ринку небанківських фінансових послуг і фондового ринку.

- до 07.06.2010 - підготовка тексту законопроекту про необхідність підвищення фінансового забезпечення регулятора небанківських фінансових послуг.
- до 16.08.2010 - погодити законопроект (Мінекономіки, Мінфін, Держкомпідприємництво, ДПА).
- до 28.09.2010 - погодити законопроект (Мін'юст).
- до 01.11.2010 - погодити законопроект (Секретаріат КМУ).
- до 01.12.2010 - розгляд законопроекту на засіданні Урядового комітету та його схвалення.
- до 23.12.2010 - розгляд законопроекту на засіданні Кабінету Міністрів України та його схвалення.
- до 14.06.2010 - підготовка тексту законопроекту про непоширення положень Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" на регуляторні акти регуляторів ринку небанківських фінансових послуг та фондового ринку.
- до 16.08.2010 - погодити законопроект Держфінпослуг (Мінекономіки, Мінфін, Держкомпідприємництво, ДКЦПФР, Мінюст, Секретаріат КМУ).
- до 28.09.2010 - погодити законопроект Держфінпослуг (Мін'юст).
- до 01.11.2010 - погодити законопроект Держфінпослуг (Секретаріат КМУ).
- до 01.12.2010 - розгляд законопроекту Держфінпослуг на засіданні Урядового комітету та його схвалення. Затверджений КМУ законопроект.
- до 23.12.2010 - розгляд законопроекту Держфінпослуг на засіданні Кабінету Міністрів України та його схвалення Затверджений КМУ законопроект.

Прийнятий за основу Закон України “Про Державний бюджет України на 2011 рік” містить наступні видатки на утримання цього органу:

Код програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету	Код функціональної класифікації видатків та кредитування державного бюджету	Найменування показників згідно з класифікацією видатків та кредитування державного бюджету	Загальний фонд					Разом
			Всього	видатки споживання	з них		видатки і розвитку	
					оплата праці	комунальні послуги та енергосіті		
5500000		Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг	31 494,7	23 053,7	14 621,5	1 056,3	8 441,0	31 494,7
5501000		Апарат Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг	31 494,7	23 053,7	14 621,5	1 056,3	8 441,0	31 494,7
5501010	0112	Керівництво та управління у сфері регулювання ринків фінансових послуг	23 053,7	23 053,7	14 621,5	1 056,3		23 053,7
5501020	0112	Розробка та впровадження комплексної інформаційної системи Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг	8 441,0				8 441,0	8 441,0

Джерело: www.rada.gov.ua

Створити законодавчу базу для впровадження нових фінансових інструментів та механізмів перерозподілу коштів, у т.ч. похідних цінних паперів

- до 30.10.2010 - подання проекту Закону України "Про похідні (деривативи)" на розгляд до Кабінету Міністрів України - внесений до КМУ проект Закону України "Про похідні (деривативи)". Проект ЗУ внесений на розгляд КМУ листом Комісії від 29.06.2010 №22/01/10764.

- до 30.11.2010 - розгляд законопроекту на засіданні Урядового комітету та його схвалення

- до 30.12.2010 - розгляд законопроекту на засіданні Кабінету Міністрів України та його схвалення - схвалений КМУ законопроект.

- до 31.08.2010 - Подання проекту Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо цільових облігацій" на розгляд до Кабінету Міністрів України - внесений до КМУ проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо цільових облігацій".

- до 30.09.2010 - розгляд законопроекту на засіданні Урядового комітету та його схвалення Схвалений Урядовим комітетом законопроект

- до 30.10.2010 - розгляд законопроекту на засіданні Кабінету Міністрів України та його схвалення.

- до 30.11.2010 - подання законопроекту КМУ до Верховної Ради України.

- до 15.07.2010 - супроводження законопроекту у Верховній Раді України.

- до 15.07.2010 - створення робочої групи з розробки проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про цінні папери та фондовий ринок" щодо українських депозитарних розписок" - наказ про створення робочої групи з розробки проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про цінні папери та фондовий ринок" щодо українських депозитарних розписок".

- до 31.07.2010 - розробка тексту законопроекту.

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

- до 15.08.2010 - розгляд законопроекту на засіданні Комісії та його схвалення.
- до 15.09.2010 - оприлюднення законопроекту на веб-сайті Комісії.
- до 15.10.2010 - узгодження законопроекту з міністерствами і відомствами.
- до 15.11.2010 – узгодження законопроекту з Міністерством юстиції України.
- до 15.12.2010 - подання законопроекту на розгляд до Кабінету Міністрів України.

Означення деривативам надано п. 1.5 Закону України 28 грудня 1994 року № 334/94-ВР “Про оподаткування прибутку підприємств”: “дериватив - стандартний документ, що засвідчує право та/або зобов'язання придбати або продати цінні папери, матеріальні або нематеріальні активи, а також кошти на визначених ним умовах у майбутньому. Стандартна (типова) форма деривативів та порядок їх випуску та обігу встановлюються законодавством”.

Традиційно деривативи поділяються на стандартизовані контракти (валютні та товарні ф'ючерси) та нестандартизовані (валютні та товарні форварди, опціони).

Удосконалити регулювання іпотечного ринку, у т.ч. вирішити питання обігу заставних інструментів на іпотечному ринку України

- до 15.08.2010 - подання проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про іпотечні облигації" на розгляд до Кабінету Міністрів України. Внесений до КМУ проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про іпотечні облигації".
- до 15.09.2010 - розгляд законопроекту на засіданні Урядового комітету та його схвалення.
- до 15.10.2010 - розгляд законопроекту на засіданні Кабінету Міністрів України та його схвалення, схвалений КМУ законопроект.
- до 15.11.2010 - подання законопроекту Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України.

До прийняття в цілому як Закон - супроводження законопроекту у Верховній Раді України.

Стаття 15 Закону України від 23 лютого 2006 року № 3480-IV “Про цінні папери та фондовий ринок” – іпотечні, приватизаційні, похідні та товаророзпорядчі цінні папери. Заставна є однією з чотирьох груп іпотечних цінних паперів. Згідно Закону України “Про іпотеку”, заставна випускається в документарній формі. До неї застосовується індосамент. Видають державні реєстратори під час оформлення іпотеки. Щодо підстави оформлення заставної, то видача заставної може бути передбачена виключно іпотечним договором. Згідно статті 19 Закону України “Про іпотеку”, тіло заставної повинне мати всі переваги. Право вимоги на предмет іпотеки оформлене заставною, яка може бути передана одним комерційним банком іншому комерційному банку. Другий іпотечний банк повинен дати позичальнику інформацію щодо зміни розрахункового рахунку. Тож по заставній можливі правочини включають як продаж, коли банк повертає собі без відсотків грошові кошти по кредиту, так і перепродаж. Наприкінці строку дії іпотеки заставна повертається до позичальника.

Створити єдину систему депозитарного обліку цінних паперів

- до 15.07.2010 - створення робочої групи з розробки проекту Закону України "Про систему депозитарного обліку цінних паперів". Наказ про створення робочої групи з розробки проекту Закону України "Про систему депозитарного обліку цінних паперів".
- до 15.09.2010 - розробка тексту законопроекту - розгляд законопроекту на засіданні Комісії та його схвалення.
- до 15.10.2010 - оприлюднення законопроекту на Веб-сайті Комісії.
- до 15.11.2010 - узгодження законопроекту ДКЦПФР з міністерствами і відомствами.
- до 15.12.2010 - узгодження законопроекту з Міністерством юстиції України.
- до 31.12.2010 - подання законопроекту на розгляд до Кабінету Міністрів України.

Згідно умов здійснення ліцензійної діяльності, в Україні створено дворівнева депозитарна система, за якої на верхньому рівні знаходяться:

консультанти: Бабанін Олександр, Любич Андрій

- Національний депозитарій України,
- ПАТ “Всеукраїнський депозитарій цінних паперів”,
- Національний банк України (для облігацій державних позик та інших державних цінних паперів).

Уповноваженим органом управління держави у статутному фонді Національного депозитарію України є ДКЦПФР, згідно п. 5 ст. 2 Закону України від 10 грудня 1997 року № 710/97-ВР “Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні”.

Депозитарії здійснюють професійну депозитарну діяльність на підставі регламентів по обслуговуванню клієнтів депозитарної системи та інших нормативно-правових актів, таких як положення про систему електронних розрахунків по цінних паперах.

На нижньому рівні знаходяться інші прямі учасники Національної депозитарної системи - реєстратори і зберігачі, що **здійснюють облік прав власності** та розрахунково-клірингову діяльність, також як і власники цінних паперів. Важливими функціями НДУ є забезпечення функціонування єдиної системи, стандартизація документообігу, встановлення кореспондентських відносин з іншими депозитаріями для обліку цінних паперів, що зберігаються в інших депозитаріях. Кожні 10 зберігачів можуть утворити власний депозитарій, а частка одного учасника у статутному фонді депозитарію не може перевищувати 25%.

Технічний рахунок (рішення ДКЦПФР від 17.10.2006 № 1001 “Про затвердження Положення про розрахунково-клірингову діяльність за договорами щодо цінних паперів”) – це рахунок, який депозитарій відкриває своєму клієнту для обліку, визначеного депозитарієм при здійсненні клірингу, засвідчення права та/або зобов'язання клієнта щодо цінного паперу та/або грошових коштів. Технічний рахунок відкривається зберігачеві, депоненту та торговцеві цінними паперами.

Технічний субрахунок обліку грошових зобов'язань та технічний субрахунок обліку зобов'язань щодо цінних паперів ведуться за кожним клієнтом депозитарію у розрізі випуску цінних паперів. По завершенню клірингу, депозитарій складає і передає розрахунковому банку відповідні платіжні документи для погашення від'ємних залишків за технічними субрахунками обліку грошових зобов'язань, а розрахунковий банк у свою чергу передає платіжні документи обслуговуючим банкам клієнтів депозитарію. Обслуговуючий банк надає послуги зберігачам. Одночасно депозитарій складає і передає клієнтам депозитарію повідомлення про поставку цінних паперів для погашення від'ємних залишків за технічними субрахунками обліку зобов'язань.

Увести єдині правила розрахунків біржового курсу цінних паперів, запобігати маніпулюванню ціноутворенням на ринку цінних паперів, посилити на законодавчому рівні відповідальність за використання інсайдерської інформації

- до 30.10.2010 - подання проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про цінні папери і фондовий ринок" щодо інсайдерської інформації" на розгляд до Кабінету Міністрів України. Внесений до КМУ проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про цінні папери і фондовий ринок" щодо інсайдерської інформації".

- до 30.11.2010 - розгляд законопроекту на засіданні Кабінету Міністрів України та його схвалення.

- до 31.12.2010 - подання законопроекту КМУ до Верховної Ради України.

- до 31.07.2010 - узгодження з відомствами Змін до Положення про функціонування фондових бірж, затвердженого рішенням Комісії від 19.12.2006 № 1542, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 18.01.2007 за №35/13302. Узгоджені Зміни до Положення про функціонування фондових бірж, затвердженого рішенням Комісії від 19.12.2006 № 1542, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 18.01.2007 за №35/13302.

- до 15.08.2010 - узгодження з Секретаріатом Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини Міністерства юстиції України та подання на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України, здійснення державної реєстрації нормативно-правового акта. Зареєстровані Зміни до Положення про функціонування фондових бірж, затвердженого рішенням Комісії від 19.12.2006 № 1542, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 18.01.2007 за №35/13302.

Станом на 2010-й рік, ДКЦПФР видала 10 ліцензій організаторів торгівлі цінними паперами:

Код за ЄДРПОУ	Назва підприємства	Територія (область)	Номер ліцензії	Дата початку терміну дії ліцензії	Дата закінчення терміну дії ліцензії
14281095	Закрите акціонерне товариство "Українська фондова біржа"	м. Київ	АВ362056	24.07.2007	24.07.2012
20064500	Відкрите акціонерне товариство "Київська міжнародна фондова біржа"	м. Київ	АВ456877	10.08.2007	10.08.2017
21672206	Приватне акціонерне товариство "Фондова біржа ПФТС"	м. Київ	АВ456950	05.03.2009	05.03.2019
22877057	Приватне акціонерне товариство "Українська міжбанківська валютна біржа"	м. Київ	АБ113473	01.11.2004	01.11.2009
23425110	Закрите акціонерне товариство "Фондова біржа "ІННЕКС"	м. Київ	АВ189661	16.11.2004	16.11.2009
25535920	Закрите акціонерне товариство "Придніпровська фондова біржа"	Дніпропетровська	АБ113421	25.10.2004	25.10.2009
30554892	Закрите акціонерне товариство "Українська Міжнародна Фондова Біржа"	м. Київ	АВ456878	29.10.2004	29.10.2009
33718227	Відкрите акціонерне товариство "Фондова біржа "Перспектива"	Дніпропетровська	АВ393984	24.03.2008	24.03.2013
35524548	Відкрите акціонерне товариство "Східно-Європейська фондова біржа"	м. Київ	АВ456949	05.03.2009	05.03.2019
36184092	Відкрите акціонерне товариство "Українська біржа"	м. Київ	АВ440440	16.12.2008	16.12.2018

Джерело: www.smida.gov.ua

Витяг із Закону України від 17.09.2008 року № 514-VI "Про акціонерні товариства" (набуває чинності 30.04.09 року, деякі положення - 30.04.11 р.):

“Стаття 24. Особливості обігу цінних паперів акціонерних товариств

1. Публічне акціонерне товариство зобов'язане пройти процедуру лістингу та залишатися у біржовому реєстрі принаймні на одній фондовій біржі.

Укладання договорів купівлі-продажу акцій публічного акціонерного товариства, яке пройшло процедуру лістингу на фондовій біржі, здійснюється лише на цій фондовій біржі з урахуванням положень частини першої цієї статті.

2. Акції приватного акціонерного товариства не можуть купуватися та/або продаватися на фондовій біржі, за винятком продажу шляхом проведення на біржі аукціону.

3. Акціонерне товариство не має права приймати в заставу власні цінні папери.

4. Правочини щодо акцій вчиняються в письмовій формі.”

Вимоги щодо для акцій другого рівня лістингу містяться у п. 4.1 Розділу IV Положення, затвердженого Рішенням ДКЦПФР № 1542 від 19.12.2006 року. У зв'язку з запланованим вступом у дію цієї статті, питання курсової вартості залишається дуже актуальним, оскільки оцінна вартість цінних паперів, допущених у позалістинговий біржовий список, може рахуватися як з біржових угод, так і котировок на купівлю, у випадку, якщо фондова біржа – організатор торгів має ринок котировок.

Фондові біржі України встановлюють власні правила розрахунку біржового курсу, але доцільніше визначити методику законодавчо, або у відповідному рішенні ДКЦПФР зазначити, що курсова вартість визначається на підставі біржових угод.

Стимулювати збільшення обсягів операцій на організованому сегменті фондового ринку шляхом продажу на фондовій біржі пакетів акцій до 25 відсотків статутного капіталу приватизованих об'єктів.

- до 15.07.2010 (до 15.10.2010) – робота з регіональними відділеннями та структурними підрозділами центрального апарату Фонду по наданню пропозицій для включення до Помісячного пооб'єктного плану-графіка виставлення на продаж у 2010 році пакетів акцій господарських товариств та холдингових компаній. Проект Помісячного пооб'єктного плану-графіка виставлення на продаж у 2010 році пакетів акцій господарських товариств та холдингових компаній.

- до 20.07.2010 (до 20.10.2010) – формування Помісячного пооб'єктного плану-графіка виставлення на продаж у 2010 році пакетів акцій господарських товариств та холдингових компаній та затвердження його відповідним наказом Фонду.

- до Положення щодо продажу об'єктів за методом - зниження ціни.

- 31.08.2010 - визначення фондових бірж, на яких здійснюватиметься продаж пакетів акцій (за принципом: продаж пакетів акцій одного акціонерного товариства – на одній біржі). Перелік фондових бірж, на яких здійснюватиметься продаж пакетів акцій (із зазначенням акціонерного товариства, акції якого продаватимуться на відповідній фондовій біржі).

- до 31.09.2010 - заключення договорів з біржами Договори з біржами. Продаж пакетів акцій лотами до 1 відсотка статутного капіталу.

Використовуючи спеціальну вартість корпоративних прав, означення якій надане у Національному Стандарті № 1, та Закон України “Про акціонерні товариства” - 25% статутного фонду – це фінансова інвестиція в асоційоване підприємство.

Усі права захищені © "Фундація "Відкрите суспільство"

ГО "Фундація "Відкрите суспільство"

04070 Київ, вул. Братська 6, оф 402

тел/факс (044) 223-92-54

E-mail: info@osf.kiev.ua